

Matjaž Puc: *Hodil po zemlji sem naši*, Mohorjeva družba, Naši kraji 7, Celje, 1985.

Pucovo knjižico sem z zanimanjem prebral iz dveh razlogov: napisal jo je geograf in pogrešam dobrih geografskih vodnikov po Sloveniji. Planinska založba, ki se je s tem največ ukvarjala, je svoje izdaje omejila na hribovski svet. Zbirka Mladinske knjige »Kulturni in naravni spomeniki« pa je omejena na opise posameznih objektov naravne in kulturne dediščine in za moj okus preveč umetnostnogodovinsko naravnana. Zato sem sodil, da Pucovo delo to vrzel lahko zapolni, pomeni pa tudi nadaljevanje svoječasnih izvrstnih Badjurovih vodnikov. V resnici knjižica ni pravi vodnik, je prej zbirka opisov geografsko ali naravoslovno zanimivih objektov širom po Sloveniji. Avtor v prijetnem, kramljajočem in skorajda preveč posplošenem stilu opisuje okoli 120 naravnih znamenitosti, vendar brez navedbe običajnih vodniških podatkov. Težišče opisov je na južni Sloveniji, severna in severovzhodna sta slabše odrezali. Najbolje so opisani kraški pojavi, kar ne preseneča, saj je avtor znan jamar in krasolog. Obravnavana snov je razdeljena po naravnih pojavih, npr. na parke, slatine, jame, jezera itd., z izrazitim poudarkom na naravnem varstvu. Vendar ob tem avtor svoje geografske izobrazbe ni zatajil, znal jo je na dokaj nevsihljiv način vključiti v orise. Knjižica, upam, bo dobrodošla spodbuda k izletništvu tudi za širše sloje in ne samo za ljubitelje narave.

I. Vrišer

Tone Cevc, *Arhitekturno izročilo pastirjev, drvarjev in oglarjev na Slovenskem*. Kulturnogodovinski in etnološki oris. Izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti in Znanstvenoraziskovalni center SAZU — Inštitut za slovensko narodopisje. Založila Državna založba Slovenije, Ljubljana 1984, 313 strani.

Planinsko gospodarstvo je s svojimi mnogoterimi naravnimi in družbenimi značilnostmi privablja k sistematičnemu preučevanju tudi geografje že med obema vojnoma. Problematika planšarstva je večplastna in sega na različna področja. S svojo osrednjo pojavnostjo glede pojasnjevanja odnosov med proizvodno usmerjenostjo dolinskih kmetij in njihovo eksistenčno dopolnitvijo v višjih, neobljudenih predelih alpskega in predalpskega sveta, nudi obilo možnosti za uveljavitev in potrditev geografskih pogledov ter raziskovalnih metod pri razčlenjevanju te specifične oblike kmetijskega gospodarstva.

Ob Cevčevem kulturnogodovinskem in etnološkem orisu arhitekturne dediščine pastirjev, drvarjev in oglarjev, ki so v odmaknjenih predelih zapustili sledi v kulturni pokrajini, skušamo zaznati prvinski utrip med človekom in naravo, ko išče in si zagotavlja raznovrstne eksistenčne dobrine. Pastirska bivališča, pri nas segajo do višine 2000 m (npr. pod Skuto), so pomembna pokrajinska sestavina, ki pomaga pojasniti tudi gospodarski ustroj širšega območja. V njih spoznavamo temeljne prvine geografskega okolja in njihove sočasne funkcije pri gospodarskem uveljavljanju človeka v neposeljenem hribovskem svetu, ki mu je nudil z gozdovi in pašniki nove možnosti trajnejše gospodarske uveljavitve. Skratka, občasna naselja, pravzaprav sezonsko obljudene stavbe v gorskem svetu, so izraz funkcije svojevrstnega gospodarskega uveljavljanja človeka v predelih, ki so izven vsakodnevnega dosega stalnih bivališč.

Knjiga je sinteza večletnih raziskav občasnih bivališč v Julijskih, Karnijskih in Savinjskih Alpah, Karavankah, Škofjeloškem hribovju pa na jugovzhodnem Pohorju in (Tržaškem) Krasu. Vsebina je razdeljena na 11 poglavij. Za geografa so najbolj privlačna tista razglabljanja, ki občasna bivališča prikazujejo v geografski luči. Osvetljena so z vidika naravnih razmer in gospodarskih potreb. Zdi se, da so za geografsko poznavanje obravnavane problematike pomembna predvsem prva tri